

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Defensio Abbatiae Imperialis S. Maximini

Zyllesius, Nicolaus

Treveris, 1638

§ I. Prima quæstio de Exemplatione documentorum excutitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14268

depositiones testium aliaque Iura producta & ponderata; cum Abbas nunquam ad hanc litem fuerit citatus, multo minus in eo Iudicio defensus vel auditus. Quod studiosè & non sine artificio videtur ita practicum fuisse, ne fortè Abbas compertens, animadverteret illa quæ contra Monasterij statum agitabantur.

Atque hæc pauca de multis, quæ scilicet occasio & progressus fuerit litis Spirensis, sint dicta: Nunc votum Camerale examinandum, quod auctor libelli in speciem ad probandas supradictas positiones exhibuit.

SECTIO DECIMA.

Votum Camerale nihil contra Iura S. Maximini solidum continere sed potius in multis Archiepiscopo obesse ostenditur.

CVM non agatur de Senatus sententiâ, sed Senatoris duntaxat & Assessoris Spirensis opinione & voto, licebit omnino eius dicta redarguere, & ostendere in quantis uuctor voti à verò aberrauerit. Et cum ab auctore libelli idem votum pro Archiepiscopi præensione inter documenta eius producat, etiam fas nobis erit ijs, quæ pro Iure nostro dicit & concedit, tanquam ab aduersa parte admissis uti ad ipsum conuincendum.

Hoc duntaxat proposito, refutationem voti aggrediar; non ut omnia & singula eius dicta probationesque examinem & refutem, quod inutile æquè ac immensum foret.

s. I. Prima quæstio de Exemplatione documentorum excutitur.

Art. I. Quam vim documenta exemplata habeant.

PRincipio illud obseruandum Maximinianos in lite illa Spirensi, ad quam votum à Scriptore defertur, non fuisse auditos, neque rationes directo aut ex professo contra illos à Senatore (si Senator illud confecit) per illud votum opinante fuisse propositas, sed præcipuè contra Fiscum nomine Imperatoris agentem, & quatenus ipsorum Imperatorum facta Imperatores concernebant, non autem quatenus eadem facta Maximinianorum interesse Iusque tangere poterant.

Quorum respectu variant sanè rationes causæque dicendi ac decidendi, utpote in quorum Maximinianorum Iure consistat Ius Tertij, cui per rescripta Principum non ita præiudicatur, quemadmodum ipsorum Principum cedentium proprio Iuri.

Vnde fit, ut quod ad primam quæstionem in voto propositam attinet, consistere potuerit illa distinctio exemplorum, ut non valeant exempla expedita, etiam à Principe, nisi præsentem aut citatâ parte, dum de instrumentis agitur, sicut in Priuilegijs vel renouatione priuilegiorum, quam Papa vel Princeps facit, ut scilicet valeat illorum exemplatio, etiam partibus non vocatis, quod intelligendum est in quantum concernunt præiudicium Principum, Priuilegia renouantium exempla que confirmantium, modo ipsi Principes tales sint, qui

priui-

priuilegia ipsa principalia de nouo possent concedere (quæ limitatio etiam in ipso voto additur) atque etiam saluis alijs omnibus in rescriptorum ob cætera vitia obiectionibus, vti subreptionis, obreptionis, & similibus.

Sed vt exemplatio Priuilegij valeat in præiudicium Iurium tertij non præsentis, nèque vocati, hoc denique ita non est, *Didacus, Conarru. præct. quæst. cap. 21. num. 8.* quia tunc eadem ratio militat quæ in instrumentis, scilicet ne lædatur absens exactu, ad quem citatus non fuit, in quo ideo defensiones suas in contrarium allegare, vitiaue prætenforum Originalium ostendere non potuit, præsertim cum non modo de graui, sed de grauissimo præiudicio agitur, vt hic.

Quæ ratio fundata est in ipso Iure naturæ, quæ non magis tolli potest, quàm ipsa sui defensio, ab ipsis naturæ, Iurisque diuini principijs ordinata. *Clement. Pastoralis de re iudic.*

Art. 2. An à Principe tolli possit citatio partis in Exemplatione.

Fatetur votum id per ordinariam Principis potestatem fieri non posse, sed aliter sentit de potestate absolutâ, atque etiam de ordinariâ, ex causâ.

Verùm nequaquam cogitandum est Principes vti velle absoluta potestate, aut plenitudine potestatis (quam non malè vocant plenitudinem tempestatis, nullamque in bono Principe agnoscunt pij Doctores) *Didacus, Couar. var. resol. lib. 3. cap. 6. n. 8. Prasfab. Cod. lib. 1. def. 11. nu. 10. in alleg. Petrus Rebuffus. praxi benef. de non tollendo, ius quæsit. reg. 16. gloss. 6. num. 34.* nec id facillè fingi aut admitti debet, multò minus in hoc casu existimari: quod Imperatores optimi Principes, à Iure recedere, alterum lædere, Iuri tertij præiudicare cogitaerint aut intenderint suis rescriptis, vt Archiepiscopi prætensa exempla confirmarent. *Gail. lib. 2. obseru. 56. Pertinet enim, inquit, ad officium boni Principis curare, ne dilectionem proximi offendat, aut iustitiam violet, neue tempestatis potius, quàm potestatis plenitudine utamur,* Et ex Zasio addit, *Scio boni Principis potestatem ad tutelam subditorum & iustitiam asserendam esse amplissimam, ceterum, vt iniuria subditis fiat, illic principis potestatem non agnosco, sed Tyranni, id enim dicimur posse quod honeste possumus.*

Accedit quod certum sit Confirmationes, quæ quibuscunque alijs absentibus ad nudam impetrantis petitionem concedi solent, illas semper clausulas ac conditiones, si non expressas, saltem subintellectas continere, *Saluo Iure Tertij.* Item *si preces veritate nitantur:* de quo latius infra tractabitur.

Deinde inserta non sunt in libello, illa Maximiliani & Caroli V. Diplomata, per quæ dicitur in voto *pag. 89.* priuilegia fuisse exemplata, neque etiam exhibetur illud Friderici, cuius mentio fit in eodem voto, quæst. *An Elisa. pag. 94. in principio,* vbi dicitur quòd iusta causa in Friderici priuilegio expressa sit, videlicet *Originalia in Bello & alias igne consumpta esse.*

Vnde fit, vt contra eorum clausulas ac formam nihil specialiter deduci possit.

Sed ex ipsa illius causæ allegatione, quod *Originalia in bello & alias igne consumpta sint,* euincitur ipsa originalia in prætensis illis Imperatorum exemplationibus visa non fuisse, vt pote quæ non extitisse sed etiam tunc perijisse asseratur, vnde consequens est nudam exemplationem simplicium exemplorum

confectam esse atque adeo quod nihil aliud habeatur, quàm exempla exemplorum, quibus nullo modo creditur, etsi exempla ab alijs exemplis solemniter traducerentur. *Didacus Couarru. eod. cap. 21. pract. quest. n. 4.*

Verum est, ista prætenfa causæ belli aut ignis verisimilitudinem nullam habent: non enim vlla extat memoria, quòd Archiuiua vlla Archiepiscopalia igne conflagrârint aut bellis deuastata fuerint neque minor extitisset cura Originalium conseruandorum & ad hæc vsque tempora transmittendorum, quàm simplicium exemplorum, præsertim cum talia documenta, pro tanta mole totiusq; rei in Maximinianos, basi & fundamento habeantur.

Sed præsumptio vehemens ex illis ipsis obtentis prætextibus exurgit, vera ac genuina Originalia scienter suppressa esse, vel celari, timerique veram eorum faciem in lucem prodi, ne pateant illa quæ timent aduersarij, à nobis hætenus deducta.

At neque causa illa prætenfa amissionis Originalium iusta est ad hoc, vt Princeps Ius Tertij tollat aut imminuat. Debet enim causa esse publica aut ad publicam necessitatem, vtilitatemue spectans, vt Iuri priuatorum derogare possit Princeps, quæ derogatio illo in casu sustinetur, ob illam superiorem transcendentemque rationem, *Salus populi suprema lex esto*, ita vt quod in particulari contingit iniquum, vtilitate publica rependatur. *Gail. libr. 2. obseruat. 56. numero 2.*

Sed prætenfa amissio Originalium, causa est priuata ob quam non magis tolli potuit vllum Maximinianorum Ius, quàm possint vllæ aliorum res, aut iura aliena ab ipsis Dominis tolli, vt Archiepiscopo donentur.

Ita vt hic non aptè inferatur illa disceptatio, An iusta causa præsumatur in Principe dum infert præiudicium alicui, aut reuocat quod concessit, cum enim causa illa expressa reperiatur, quæ inutilis est, cessat quæstio causarum diuinatoria.

Sed neque verum est, in thesi generali, causam iustam præsumi in Principe ius tertij tollente, dum contra ius gentium disponit, vel statuit, vel etiam, quando contra Ius positium, si id faciat ad postulationem Partis, quin immo præsumptio est Principem importunitate & ex falsis narratis supplicantis circumuentum esse. *Gail. lib. 2. obseru. 58. n. 2.*

Et fanè, quæ causa aut ratio existere potuerit, ob quam ab Archiepiscopis vocari non debuerunt Maximiniani ad illarum exemplationum factum, ac itidem quæ ratio, vt ope aut medio istarum illis incognitarum exemplationum, Ius illud immediationis sub Imperio, adeo arduum, illustre, ac pretiosum lædi æquum fuerit?

Ad hoc autem, quod additur in voto, constitutionem istam, vt exemplis non credatur, videri esse de Iure positium & ideo à Principe posse tolli, circa illam quæstionem, si illi inhærere opus esset, præsertim si intelligatur absque partis citatione, multa examinanda occurrerent, quæ non adeo facile soluantur, præsertim circa Ius naturale citationis, quod vnumquemque vocari iubet, ad illum actum vnde lædi possit, præsertim in re graui; Ac sane nemo non videt quanta pericula imminerent, si instrumenta confici possent (nam & exemplatio quædam est species instrumenti confectionis) plene probatoria contra tertium, illo absente ac incio.

Verum in hoc nostro casu, non incidit quæstio illa circa legem aut statuentam, aut statutam, neque enim olim Imperator lege sanxit, vt exempla plene probent:

Sed

Sed quæstio est, vtrum exempla particulariter pro Archiepiscopo exemplata, absentibus Maximinianis contra illos probent.

Quod ipsum est quod negatur, idque ex eo, inter cætera, quia nulla lex est, quæ statuat talibus exemplis credi, sed bene non credi.

Ac quod dicitur, voluisse Imperatorem in Exemplatione illa particulari fidem adhiberi tanquam originalibus, si id intelligere velis etiam in præiudicium Maximinianorum; hoc quoque ipsum est quod merito impugnatur, quia id contra Ius Legesque est.

Concessio enim illa prætenfa, rescriptum ac factum particulare est, ad sollicitationem narrationemque partis impetratum.

Atqui iubent Leges, ipsique Imperatores Legum auctores, vt suorum Rescriptorum, quæ contra leges generales impetrantur, nullus sit contra vllum pro vilo vsus, vtque in Iudicio non suscipiantur, sed illis reiectis secundum Leges Generales iudicetur.

Ita enim fanciunt, vt *Iudices nullum rescriptum, nullam pragmaticam sanctionem, nullam sacram adnotationem, qua generali Iuri aduersa esse videatur in disceptationem cuiuslibet litigij patiantur preferri, sed vt generales constitutiones modis omnibus non dubitent obseruandas. textus n. l. omnes vlt. C. si contra ius.*

Item, vt *non secundum nouas formas, controuersia aut lite pendente particularim impetratas iudicetur, vtque nulla talis sacra Imperatoria qualibet, ex scripto, aut non scripto valeat iussio, aut dispositio, sed vt secundum generales leges cause examinentur, & decidantur. Authent. in medio litis non fieri sacras form. & c. col. 8. tit. 14. cap. 1.*

Quod additur in voto, Fiscalem exemplata documenta non impugnare, cessat in Maximinianis, qui illa ex professo impugnant, idque non simplici negatione, sed ex varijs causis summisque rationibus, quas videre licet in refutatione Diplomatis Conradini & aliorum.

Ad hoc etiam quod dicitur Fiscalem produxisse exemplata priuilegia, ita vt quod Iuris in alios statuerit, eodem & ipse vtatur.

Respondent Maximiniani se ad Iuris sui fundamentalis probationem proferre Originalia Imperatorum Regumque diplomata, vt sunt omnia illa, quæ hic exhibentur Dagoberti, Pipini, Caroli M. Ludouici Pij, Lotharij, Ottonis M. Ottonis II. III. Henrici II. III. IV. V. Conradi, Friderici I. Rudolphi I. aliorumque omnium Imperatorum & Pontificum consequentium.

Sed etsi nonnulla etiam exempla, non tanquam præcipua suæ rei fundamenta, sed velut per accessorium quoddam superabundans tot Originalibus Documentis fundamentalibusque suis authenticis probationibus annecterent, quo casu per talem concomitantiam fortificata exempla aliquam probationis additionem operarentur. *Didac. Couar. ibid.* Non tamen eadem ratio in Archiepiscopo, qui omnia suarum prætensionum radicalia fundamenta non in alijs probationibus, quam in simplicibus exemplis, immo exemplorum exemplis, constituit, ijsque plenam fidem adstuit, quamuis præterea ob diuersa vitia labefactentur per plurima contraria Originalia Documenta evertantur, a omnibus istis rationibus, quas hætenus aliunde deduximus refutentur. Ita vt pro Archiepiscopis nullum tale Ius constituendum sit, quod Maximiniani in exemplis sibi constituerent, quamuis neque sibi tale vllum Ius ex illis constituent, quale sibi Archiepiscopi.